

załącznik do uchwały nr 31

Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 marca 2023 r.

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

za 2022 rok

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3,5
01-748 Warszawa

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. PRZYCHODY ZAKŁADU	6
2.1. Odpis z FUS i FEP	8
2.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS.....	11
2.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	13
2.4. Przychody finansowe	15
2.5. Pozostałe przychody	16
3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU	17
3.1. Amortyzacja	19
3.2. Materiały i energia.....	20
3.3. Usługi obce	21
3.4. Podatki i opłaty	27
3.5. Wynagrodzenia	28
3.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	30
3.7. Pozostałe koszty.....	33
3.8. Koszty finansowe	34
3.9. Pozostałe koszty operacyjne.....	35
4. WYDATKI INWESTYCYJNE	35
5. ODSETKI DO OFE.....	36
6. WYNIK FINANSOWY	29
7. ŚRODKI FINANSOWE	29
8. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI I ZAPASY.....	36
9. LICZBA ZATRUDNIONYCH	30

1. WSTĘP

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Zakład, ZUS) na 2022 rok został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 20/III/V/2021 z dnia 29 września 2021 r.

W 2022 roku plan ten został dwukrotnie zmieniony. Pierwsza zmiana, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 5/II/V/2022 dnia 21 lutego 2022 r. wynikała z konieczności zapewnienia środków na sfinansowanie wyższych kosztów: (1) *materiałów i energii*, spowodowanych ogólnorynkowym wzrostem cen oraz (2) *usług telekomunikacyjnych*, m.in. w związku z wydłużeniem terminu realizacji Polskiego Bonu Turystycznego¹.

Druga zmiana, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 21/V/V/2022 z dnia 2 lipca 2022 r. i dotyczyła : (1) aktualizacji stanów na początek 2022 roku do wielkości odzwierciedlających stan faktyczny wynikający z zamkniętych ksiąg rachunkowych Zakładu na dzień 31 grudnia 2021 r. oraz aktualizacji prognozy stanów na koniec 2022 roku, (2) zwiększenia prognozy przychodów, w związku z realizacją przez Zakład nowych zadań zleconych oraz (3) przemieszczenia środków finansowych w ramach planu finansowego ZUS na 2022 rok na zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi.

W 2022 roku Zakład zrealizował wiele nowych przedsięwzięć wynikających ze zmian legislacyjnych, w szczególności związanych z reformą Polskiego Ładu² oraz wypłatą świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy³, jak również zadań dotyczących obsługi wypłat nowych rodzajów świadczeń wynikających z programów rządowych. Sprawna realizacja nowych zadań wymagała często intensywnych przygotowań finansowych, organizacyjnych i informatycznych dokonanych w bardzo krótkim czasie.

Realizacja tych przedsięwzięć związana była z:

1. obsługą i wypłatami świadczeń, takich jak:

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym [Dz. U. z 2023 r. poz. 35]

² Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2021 r. poz. 2105, z późn. zm.]

³ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa [Dz. U. z 2022 r. poz. 583, z późn. zm.]

- świadczenie wychowawcze „500+”⁴,
 - Rodzinny Kapitał Opiekuńczy „RKO”⁵,
 - dofinansowanie pobytu dziecka w żłobku tzw. „żłobkowe”⁶,
 - świadczenie wyrównawcze dla osób uprawnionych do emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki⁷,
 - świadczenia dla obywateli Ukrainy („300+”, „500+”, RKO, „żłobkowe”),
 - jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu wsparcia dla przedsiębiorców z określonych branż, w związku z kryzysową sytuacją ekologiczną na Odrze z przeznaczeniem na ograniczenie niektórych skutków ekonomicznych⁸;
2. wdrożeniem zmian dotyczących składki zdrowotnej i tzw. „emerytury bez podatku” w ramach reformy „Polski Ład”.

Jednocześnie Zakład kontynuował realizację zadań, wynikających z projektów legislacyjnych, takich jak:

- dodatkowe jednorazowe świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów „14-sta emerytura”⁹,
- świadczenie wychowawcze w ramach programu „Dobry start” (tzw. „300+”)¹⁰,
- waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych oraz składek,
- obsługa wypłat (1) świadczenia związanego z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, tj. świadczenia postojowego¹¹ i (2) bonu turystycznego¹²,

⁴ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. z 2022 r. poz. 1577]

⁵ Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym [Dz. U. poz. 2270]

⁶ Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym [Dz. U. z 2022 r. poz. 1051]

⁷ Ustawa o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

⁸ Ustawa z dnia 2 września 2022 r. o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze [Dz.U. poz. 2014]

⁹ Ustawa z dnia 26 maja 2022 r. o kolejnym w 2022 r. dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów [Dz. U. poz. 1358]

¹⁰ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej [Dz. U. poz. 1006] oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" [Dz. U. poz. 1092]

¹¹ Ustawa z dnia 17 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób

- obsługa wniosków dotyczących zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, w ubiegłym roku Zakład pomagał obywatelom Ukrainy poprzez wypłatę świadczeń rodzinnych, co wymagało podjęcia szeregu dodatkowych działań, w szczególności (1) zatrudnienia tłumaczy języka ukraińskiego, (2) uruchomienie infolinii telefonicznej oraz e-wizyt w języku ukraińskim, (3) dostosowania systemów IT ZUS (KSI oraz PUE); (4) utworzenia mobilnych punktów wsparcia w celu pomocy w założeniu profili na PUE ZUS i złożeniu wniosków o świadczenia, (5) prowadzenia działań komunikacyjnych i promocyjnych poprzez m.in.: ulotki, publikacje, plakaty, instrukcje oraz tutoriale na YouTube oraz (6) nawiązania współpracy z bankami w celu pomocy w założeniu rachunków bankowych i złożeniu wniosków o świadczenia. Ponadto Zakład świadczył dla kilkuset uchodźców z Ukrainy pomoc humanitarną w zakresie udostępnienia bazy lokalowej ZUS, zapewnienia wyżywienia zbiorowego, środków czystości i higieny osobistej oraz innych materiałów i produktów, niezbędnych do bezpiecznego i godnego przebywania uchodźców w ośrodkach ZUS.

Jednocześnie w 2022 roku Zakład kontynuował realizację działań związanych z transformacją systemu zabezpieczenia społecznego oraz Zakładu, realizując przyjętą Strategię ZUS na lata 2021-2025 poprzez (1) budowę nowoczesnego e-urzędu, rozwój usług cyfrowych oraz elektronizację kontaktu z klientami, (2) automatyzację procesów i obsługi świadczeń, (3) redukcję długu technologicznego i zapewnienie nowoczesnej architektury IT, (4) digitalizację i elektronizację dokumentów oraz odmiejscowienie zadań umożliwiające realizację sprawy w dowolnej terenowej jednostce organizacyjnej ZUS, oraz (5) dalsze podnoszenie poziomu integracji z rejestrami i bazami danych innych instytucji publicznych.

Ponadto, w celu ułatwienia elektronicznego składania wniosków o wypłatę świadczeń dla rodzin (dla świadczeń 300+ i 500+), Zakład uruchomił mobilną aplikację mZUS, w której będą uruchamiane również dalsze funkcjonalności do składania wniosków o RKO i „żłobkowe”.

zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. poz. 2368]

¹² Ustawa o Polskim Bonie Turystycznym

W 2022 roku wdrożono również prace nad przygotowaniem systemów informatycznych do wydawania nowej legitymacji dla emerytów i rencistów w wersji elektronicznej (mLegitymacja) z możliwością pobrania na telefon, która ma zastąpić plastikowy dokument.

Wprowadzone przez Zakład zmiany, reformy oraz wdrożone nowe zadania wymagały starannego i szczegółowego przygotowania oraz odpowiedniego zarządzania zatwierdzonym budżetem. Wszystkie zadania Zakład zrealizował w terminie, w pełni kontrolując reżim kosztów działalności bieżącej Zakładu, jak również wydatków inwestycyjnych.

Dane z wykonania planu finansowego Zakładu za 2022 rok prezentowane w Sprawozdaniu przedstawiane są w ujęciu porównawczym do roku 2021.

2. PRZYCHODY ZAKŁADU

W 2022 roku Zakład uzyskał przychody ogółem **6.315.177 tys. zł**, tj. na poziomie wyższym od zaplanowanych o 253.903 tys. zł, co stanowiło 104,2% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost przychodów o kwotę 1.368.609 tys. zł, tj. o 27,7%, co w głównej mierze wynikało z uzyskania przez Zakład wyższego odpisu z FUS w stosunku do wartości uzyskanej w 2021 roku.

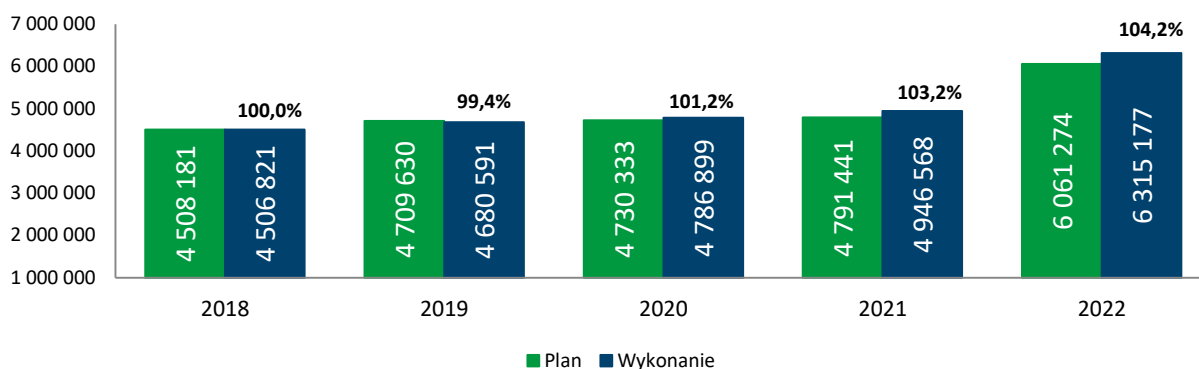
Plan finansowy na 2022 rok w zakresie przychodów został zwiększony¹³ w trakcie roku o kwotę łączną 134.975 tys. zł w zakresie:

- przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w kwocie łącznej 131.615 tys. zł, w związku z realizacją dodatkowych zadań zleconych: (1) wypłaty RKO oraz „żłobkowego”, (2) wypłaty 14-stej emerytury oraz (3) obsługi świadczeń wypłacanych obywatelom Ukrainy, tj. 300+, 500+, RKO i „żłobkowe”,
- pozostałych przychodów w kwocie 3.360 tys. zł w zakresie udzielenia pomocy humanitarnej obywatelom Ukrainy związanej z udostępnieniem bazy lokalowej i szkoleniowej ZUS dla zakwaterowania uchodźców z Ukrainy.

Relację wykonania do planu przychodów w latach 2018-2022 prezentuje poniższy wykres.

¹³ Uchwała Rady Nadzorczej ZUS Nr 21/V/V/2022 z dnia 2 lipca 2022 r.

Wykres nr 1 Relacja wykonania do planu przychodów ogółem w latach 2018 - 2022 r. w tys. zł.

Na wykonanie planu w zakresie przychodów w 2022 roku wpłynęły:

- **przychody planowane**, które wyniosły 6.312.480 tys. zł, tj. 104,1% planu i stanowiły niemalże 100% przychodów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost przychodów planowanych o kwotę 1.367.701 tys. zł, tj. o 27,7%,
- **przychody nieplanowane**, które wyniosły 2.697 tys. zł, na co złożyły się:
 - przychody z tytułu rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z realizacji projektów z udziałem środków unijnych (2.215 tys. zł),
 - wpływy związane z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (165 tys. zł),
 - dodatnie różnice kursowe (163 tys. zł),
 - zysk ze zbycia inwestycji (154 tys. zł).

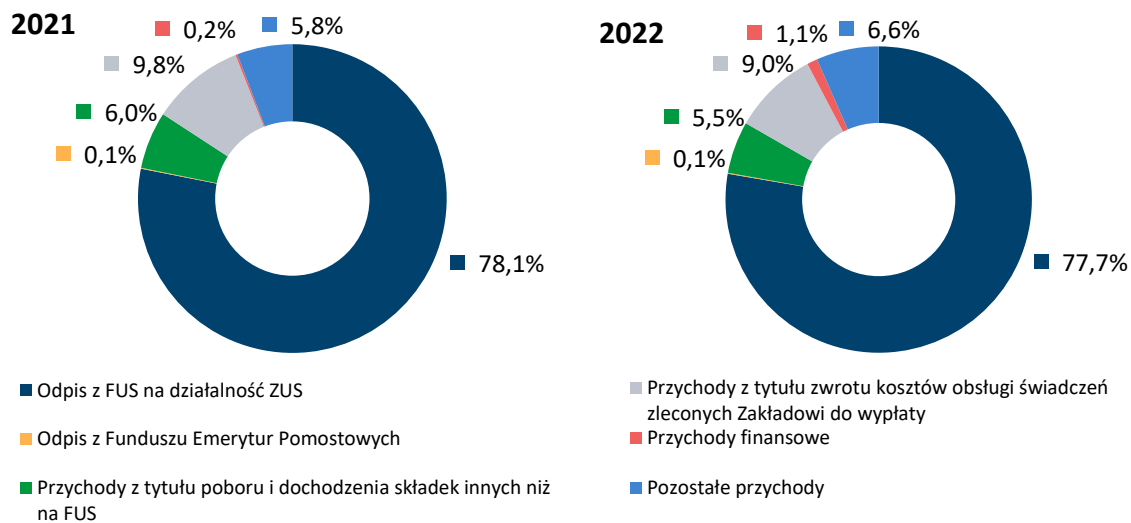
Uzyskane przez Zakład w 2021 i 2022 roku przychody ogółem w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1 Zestawienie przychodów Zakładu za 2021 i 2022 r.

Wyszczególnienie	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
Przychody ogółem	4 946 568	103,2%	6 061 274	6 315 177	104,2%
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 865 499	100,0%	4 910 650	4 910 650	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	4 081	100,0%	4 592	4 592	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	294 883	126,3%	296 994	346 784	116,8%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	483 325	108,9%	584 418	567 118	97,0%
Przychody finansowe	11 746	206,1%	7 553	68 460	906,4%
Pozostałe przychody	287 034	120,2%	257 067	417 573	162,4%

Strukturę przychodów w 2021 i 2022 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 2 Struktura przychodów ogółem w 2021 i 2022 r.

Przychody ogółem w 2022 roku były wyższe od planowanych o 253.902 tys. zł, na co wpłynęły przede wszystkim:

- nowe źródła przychodów wynikające z realizacji przez Zakład zadań zleconych z tytułu:
 - wypłaty świadczeń w ramach realizacji programu „500+”,
 - Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego „RKO”,
 - dofinansowania pobytu dziecka w żłobku tzw. „żłobkowe”,
 - wypłaty świadczeń wyrównawczych dla osób uprawnionych do emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki,
 - wypłaty świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy (300+, 500+, RKO, żłobkowe),
 - udostępnienia bazy lokalowej ZUS dla uchodźców z Ukrainy,
 - wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego, w związku z sytuacją ekologiczną na Odrze,
- wyższe niż zakładano przychody z tytułu:
 - poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS, w tym: poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”), w związku ze wzrostem „bazy” naliczanych kosztów obsługi składki przekazywanej do NFZ, w wyniku wprowadzonej w 2022 r. zmiany zasad opłacania i rozliczania składki zdrowotnej w ramach reformy „Polski Ład”,
 - zwrotu kosztów egzekucyjnych, w związku z pogorszeniem się sytuacji rynkowej i wzrostem liczby dłużników oraz zadłużenia płatników składek,

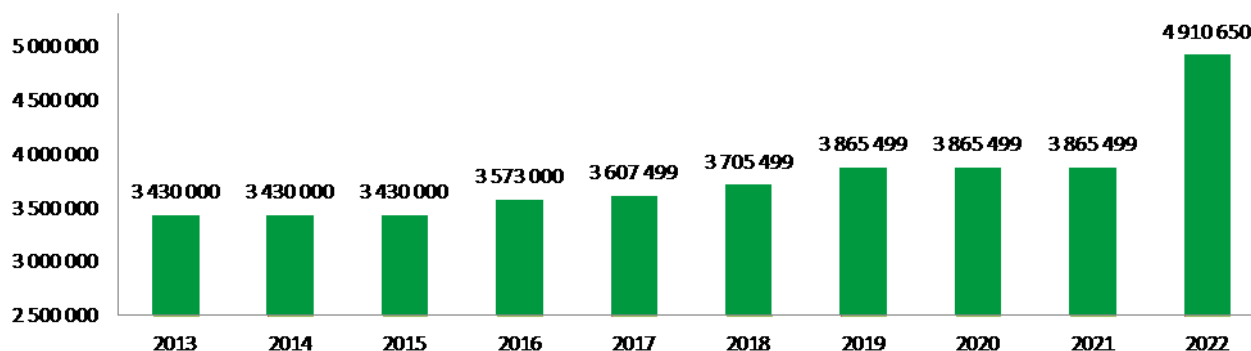
- przychodów finansowych, w związku z wyższym oprocentowaniem lokat na rachunkach bankowych.

2.1. Odpis z FUS i FEP

Odpis z FUS na działalność Zakładu był główną pozycją uzyskanych przez Zakład w 2022 roku przychodów planowanych. W 2022 roku wyniósł **4.910.650 tys. zł** i był wyższy r/r o 1.045.151 tys. zł, tj. o 27,0%, co wynikało ze wzrostu tego odpisu w planie finansowym ZUS na 2022 rok w stosunku do planu z 2021 roku.

Kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w latach 2013-2022 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 3 Odpis z FUS w latach 2013-2022 w tys. zł.

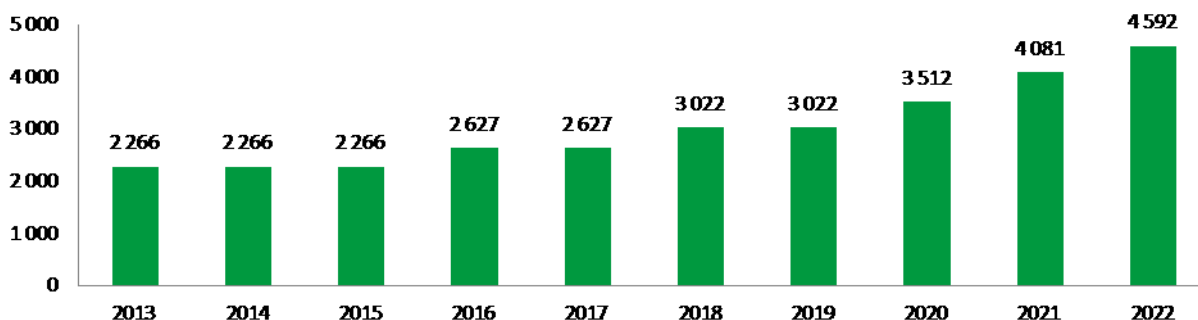

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
wzrost r/r	-335 000	0	0	143 000	34 499	98 000	160 000	0	0	1 045 151
wzrost r/r %	-8,9%	0,0%	0,0%	4,2%	1,0%	2,7%	4,3%	0,0%	0,0%	27,0%

W 2022 roku **odpis z FEP** wyniósł **4.592 tys. zł** i był wyższy r/r o 511 tys. zł, tj. o 12,5%, co wynikało ze wzrostu tego odpisu w planie finansowym ZUS na 2022 rok w stosunku do planu z 2021 roku.

Kształtowanie się wysokości odpisu z FEP w latach 2013-2022 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 4 Odpis z FEP w latach 2013-2022 w tys. zł.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
wzrost r/r	0	0	0	361	0	395	0	490	569	511
wzrost r/r %	0,0%	0,0%	0,0%	15,9%	0,0%	15,0%	0,0%	16,2%	16,2%	12,5%

2.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2022 roku wyniosły **346.784 tys. zł**, tj. 116,8% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 51.901 tys. zł, tj. o 17,6%.

Uzyskane przez Zakład w 2021 i 2022 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2021 i 2022 r.

Wyszczególnienie	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	294 883	126,3%	296 994	346 784	116,8%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	14 472	-	15 126	15 690	103,7%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP i FS, w tym:	80 796	123,3%	81 438	92 951	114,1%
- Fundusz Pracy	34 683	65,0%	35 153	36 798	104,7%
- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	2 439	115,6%	2 183	2 805	128,5%
- Fundusz Solidarnościowy	43 674	433,7%	44 102	53 348	121,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	199 615	118,8%	200 430	238 143	118,8%

W zakresie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS dominującą pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na **ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”)**, które w ujęciu r/r wzrosły o 38.528 tys. zł, tj. o 19,3%, w związku ze zmianą przepisów obowiązujących od

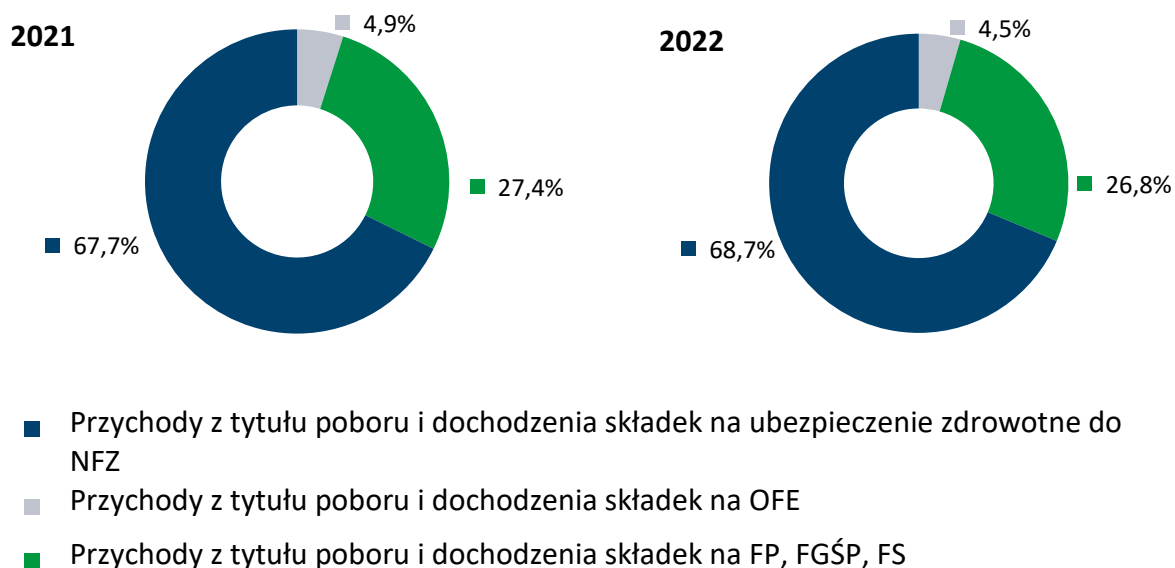
2022 roku, dotyczących sposobu naliczania oraz opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne¹⁴.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy („FP”), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych („FGŚP”) i Fundusz Solidarnościowy („FS”), które w ujęciu r/r wzrosły o 12.155 tys. zł, tj. o 15,0%, w wyniku zniesienia ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią oraz wzrostem wpływów ze składek.

Ostatnią, co do wielkości pozycją były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne („OFE”), które w ujęciu r/r wzrosły o 1.218 tys. zł, tj. o 8,4%, w związku z wyższymi wpływami ze składek.

Strukturę poszczególnych grup przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2021 i 2022 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 5 Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2021 i 2022 r.

¹⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych [Dz. U. z 2022 r. poz. 2561, 2674 i 2770], Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2022 r. poz. 1265 i 1964]

2.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2022 roku wyniosły ogółem **567.118 tys. zł**, tj. 97,0% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 83.793 tys. zł, tj. o 17,3%.

Uzyskane przez Zakład w 2021 i 2022 roku przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3 Zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2021 i 2022 r.

Wyszczególnienie	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	483 325	108,9%	584 418	567 118	97,0%
Rent socjalnych	103 625	106,8%	105 776	109 219	103,3%
Zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	10 597	83,6%	10 266	9 217	89,8%
Świadczeń na rzecz kombatanatów	20 184	75,0%	19 306	19 319	100,1%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	18 683	99,1%	20 027	19 663	98,2%
Obsługa pozostałych świadczeń, w tym m.in.:	330 236	114,5%	429 043	409 700	95,5%
- przychody od komorników za udzielanie informacji	138 652	105,3%	142 807	139 471	97,7%
- rodzicielskie świadczenia uzupełniające	11 543	85,5%	12 353	12 379	100,2%
- świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	42 320	78,5%	43 729	43 540	99,6%
- dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów	98 491	184,9%	103 963	103 489	99,5%
- świadczenia związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	22 081	117,1%	1 280	4 908	383,4%
- świadczenie wychowawcze 300+	1 318	-	1 393	1 345	96,6%
- świadczenie rodzinne 500+	0	-	23 742	23 546	99,2%
- Rodzinny Kapitał Opiekuńczy	0	-	37 429	34 042	91,0%
- dofinansowanie do żłobka	0	-	680	3 283	482,8%
- wypłata świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy	0	-	45 000	28 373	63,1%

W zakresie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty **dominującą pozycję** stanowiły przychody z tytułu obsługi pozostałych świadczeń, które w ujęciu r/r wzrosły o 79.464 tys. zł, tj. o 24,1%. W stosunku do planu przychody te były niższe o 19.343 tys. zł, tj. 4,5%, z uwagi na mniejszą liczbę wypłacanych świadczeń rodzinnych (w tym dla obywateli Ukrainy) oraz udzielonych informacji dla komorników.

Na wzrost tych przychodów wpłynęły przede wszystkim:

- **nowe źródła przychodów** uzyskane w kwocie łącznej 89.460 tys. zł z tytułu obsługi wypłat:

- Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego (tzw. „RKO”) w kwocie 34.042 tys. zł,
 - świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy (300+, 500+, RKO, „żłobkowe”) w kwocie łącznej 28.373 tys. zł,
 - świadczenia wychowawczego w ramach programu Rodzina 500+ w kwocie 23.546 tys. zł,
 - dofinansowania pobytu dziecka w żłobku (tzw. „żłobkowe”) w kwocie 3.283 tys. zł,
 - świadczenia wyrównawczego dla osób uprawnionych do emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki (tzw. „SWK”) w kwocie 211 tys. zł,
 - jednorazowego świadczenia pieniężnego w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze w kwocie 5 tys. zł,
- **przychody z tytułu obsługi dodatkowych rocznych świadczeń pieniężnych dla emerytów i rencistów** (13-sta i 14-sta emerytura) uzyskane w kwocie łącznej 103.489 tys. zł (wzrost r/r o 4.998 tys. zł, tj. o 5,1%), co było wynikiem zwiększenia wysokości „13-tej emerytury”, w związku z waloryzacją.

Jednocześnie odnotowano spadek przychodów z tytułu obsługi świadczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, które uzyskano w kwocie 4.908 tys. zł (spadek r/r o 17.173 tys. zł, tj. o 77,8%) z tytułu obsługi wypłaty Polskiego Bonu Turystycznego. Spadek przychodów w tej grupie związany był ze zniesieniem stanu epidemii¹⁵.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły przychody z tytułu obsługi rent socjalnych (w tym zasiłków pogrzebowych po osobach pobierających renty socjalne), które w ujęciu r/r wzrosły o 5.594 tys. zł, tj. o 5,4%, co było wynikiem zwiększenia wysokości świadczenia, w związku z waloryzacją.

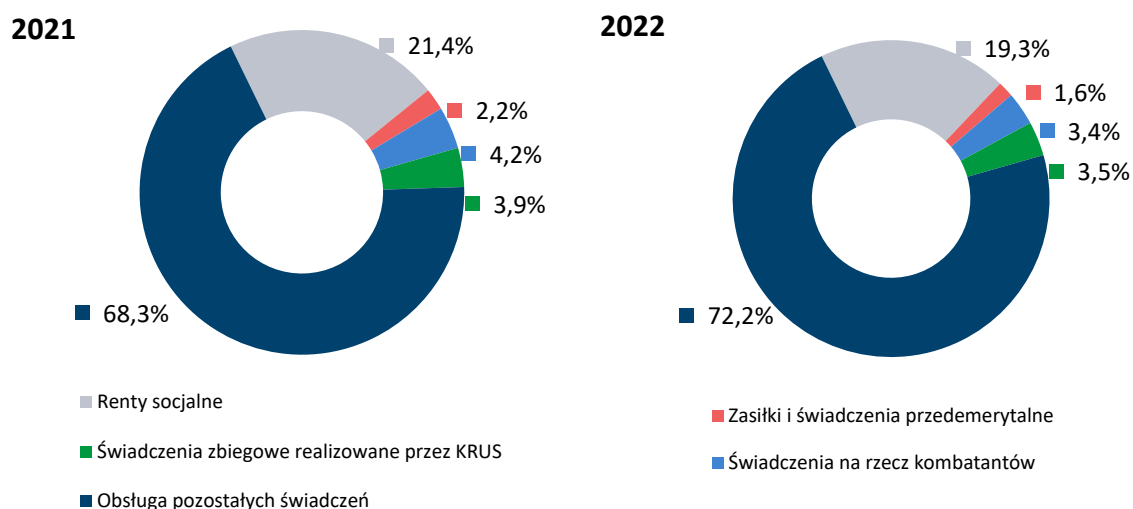
Wyższe w ujęciu r/r o 980 tys. zł, tj. o 5,2% były również przychody z **tytułu obsługi świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS**, co było związane ze wzrostem przeciętnej wysokości świadczenia emerytalno-rentowego o 6,5% (głównie w wyniku waloryzacji), przy jednoczesnym spadku liczby osób pobierających świadczenia zbiegowe z KRUS o 1,2%, w tym samych emerytur o 0,8%.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania stanu epidemii [Dz. U. poz. 1027]

W 2022 roku spadły natomiast przychody z tytułu obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz świadczeń na rzecz kombatantów, o kwotę łączną 2.245 tys. zł, tj. 7,3%.

Strukturę przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2021 oraz 2022 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 6 Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2021 i 2022 r.

Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2022 roku różniła się od 2021 roku. W związku z realizacją nowych zadań nastąpił wzrost udziału przychodów z tytułu obsługi pozostałych świadczeń o 3,9 p.p., przy jednoczesnym spadku udziału przychodów z tytułu rent socjalnych o 2,1 p.p., świadczeń na rzecz kombatantów o 0,8 p.p., zasiłków i świadczeń przedemerytalnych o 0,6 p.p. oraz świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS o 0,4 p.p.

2.4. Przychody finansowe

Przychody finansowe uzyskane przez Zakład w 2022 roku wyniosły ogółem **68.460 tys. zł**, co stanowiło 906,4% planu i w ujęciu r/r wzrosły o kwotę 56.714 tys. zł, tj. o 482,8%. Bezpośrednią przyczyną wzrostu przychodów finansowych w relacji r/r była wyższa niż planowano kwota środków finansowych utrzymywanych przez Zakład na rachunkach bankowych i lokatach oraz wzrost stóp procentowych.

Na przychody finansowe złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 68.143 tys. zł, tj. 902,2% planu, w tym m.in.:

- oprocentowanie środków na rachunkach bankowych lokat krótkoterminowych – kwota 33.865 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 32.825 tys. zł,
 - oprocentowanie środków na rachunkach bieżących – kwota 15.858 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 15.194 tys. zł,
 - odsetki od krótkoterminowych papierów wartościowych – kwota 10.379 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 7.011 tys. zł,
 - odsetki uzyskane (wycofane) od OFE – kwota 4.153 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 629 tys. zł,
- **przychody nieplanowane** w kwocie 317 tys. zł, które zostały uzyskane z tytułu:
- dodatnich różnic kursowych – kwota 163 tys. zł,
 - zysku ze zbycia inwestycji – kwota 154 tys. zł.

2.5. Pozostałe przychody

Pozostałe przychody operacyjne uzyskane przez Zakład w 2022 roku wyniosły ogółem **417.573 tys. zł**, co stanowiło 162,4% planu i w ujęciu r/r wzrosły o 130.539 tys. zł, tj. o 45,5%.

Pozostałe przychody w 2022 roku były wyższe od planu o 160.506 tys. zł, co było skutkiem przede wszystkim wyższych wpływów z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych.

Na pozostałe przychody złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 415.193 tys. zł, tj. 160,5% planu, w tym m.in.:
- przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 334.035 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 139.710 tys. zł, tj. o 71,9%, co było spowodowane (1) stopniowym znoszeniem ograniczeń działań egzekucyjnych wobec płatników, wprowadzonych jeszcze w 2020 r w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom społecznym i ekonomicznym pandemii oraz (2) zmianą przepisów od dnia 20 lutego 2021 r. w postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁶, skutkującą znacznym wzrostem dodatkowych obciążeń finansowych dla dłużników,
 - wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku i składek oraz za ustalenie i wypłatę świadczeń z ubezpieczenia chorobowego – kwota 44.570 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 21.973 tys. zł, tj. o 33,0%,

¹⁶ Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. poz. 1553]

- wpływ zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego – kwota 12.771 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 253 tys. zł, tj. o 2,0%,
 - nowe źródła przychodów z tytułu udostępniania obywatelom Ukrainy bazy lokalowej ZUS – kwota 4.538 tys. zł,
- **przychody nieplanowane** w kwocie 2.380 tys. zł, które zostały uzyskane m.in z tytułu:
- rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z udziałem środków unijnych (2.215 tys. zł), z realizacji projektów m.in.:
 - Rozbudowa infrastruktury systemowo-sprzętowej środowisk Access Point (AP) i RINA na potrzeby EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) w ZUS,
 - POWER STUDIA – Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie powrót do pracy,
 - Współpraca kluczem do przewycięzania wyzwań na polu delegowania pracowników z sektorów opieki, budownictwa, transportu i rolnictwa,
 - wpływów uzyskanych w związku z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (165 tys. zł).

Ponadto, w 2022 roku:

- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 3.929 tys. zł,
- rozwiązane zostały rezerwy w kwocie 14.001 tys. zł na postępowania sądowe oraz niewykorzystane urlopy pracownicze.

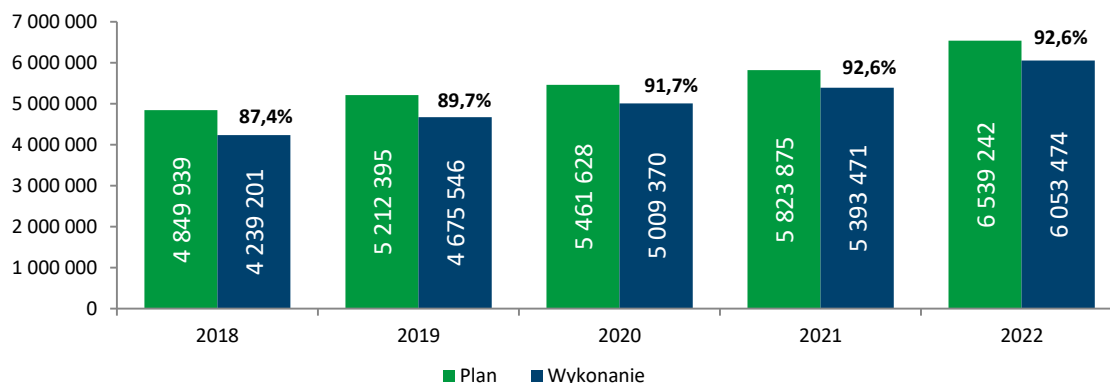
Powyższe zdarzenia znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycja memoriałowa nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

3. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU

Koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek za 2022 rok wyniosły **6.053.474 tys. zł**, co stanowiło 92,6% planu, a bez amortyzacji według stawek 5.671.900 tys. zł, co stanowiło 93,9% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost kosztów działalności bieżącej o kwotę 660.003 tys. zł, tj. o 12,2%, co w głównej mierze było związane ze wzrostem kosztów wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń.

Relację wykonania do planu kosztów działalności bieżącej w latach 2018-2022 prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 7 Wykonanie kosztów ogółem z amortyzacją według stawek w latach 2018 - 2022 r.
w tys. zł.

Na wykonanie planu w zakresie kosztów działalności bieżącej w 2022 roku wpłynęły:

- **koszty planowane**, które wyniosły 6.052.954 tys. zł, tj. 92,6% planu i stanowiły niemalże 100% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost kosztów planowanych o kwotę 659.715 tys. zł, tj. o 12,2%,
- **koszty nieplanowane**, które wyniosły 520 tys. zł, na co złożyły się:
 - zdarzenia losowe o charakterze nadzwyczajnym (317 tys. zł),
 - ujemne różnice kursowe (183 tys. zł),
 - strata ze zbycia inwestycji (20 tys. zł).

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty działalności bieżącej w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

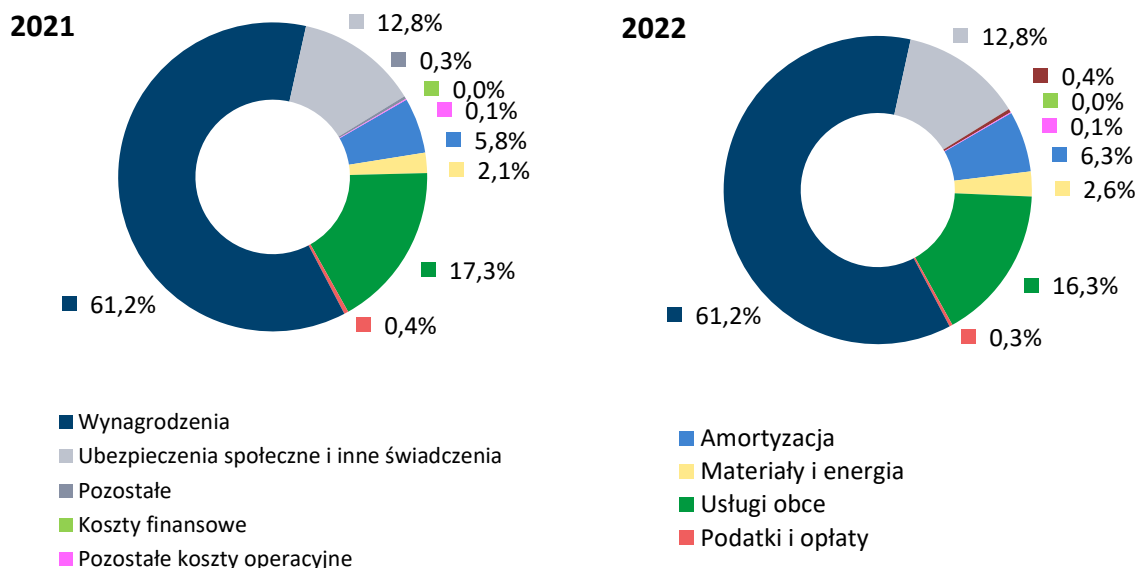
Tabela nr 4 Zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu według rodzaju za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją wg stawek	5 393 471	92,6%	6 539 242	6 053 474	92,6%
Koszty ogółem działalności bieżącej (bez amortyzacji wg stawek)	5 089 212	93,8%	6 041 263	5 671 900	93,9%
Amortyzacja	308 494	76,4%	498 979	381 655	76,5%
Materiały i energia	114 605	73,6%	197 500	157 846	79,9%
Usługi obce	932 391	82,8%	1 202 814	986 656	82,0%
Podatki i opłaty	23 987	61,5%	31 600	19 920	63,0%
Wynagrodzenia	3 301 529	99,7%	3 714 235	3 705 256	99,8%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	690 271	93,7%	824 340	773 875	93,9%
Pozostałe	16 436	49,3%	41 200	22 399	54,4%

Koszty finansowe	541	27,1%	2 000	413	20,7%
Pozostałe koszty operacyjne	5 217	31,4%	26 574	5 454	20,5%

Strukturę wykonania kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2021 i 2022 roku prezentuje wykres nr 8.

Wykres nr 8 Struktura kosztów ogółem w 2021 i 2022 r.

Wykonanie kosztów działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek w 2022 roku było niższe od planu o 485.768 tys. zł, tj. o 12,2%, na co wpłynęły w szczególności: (1) brak konieczności pełnego wykorzystania rezerw centralnych, (2) oszczędności wynikające z uzyskanych korzystnie cenowo ofert w prowadzonych postępowaniach o zamówienie publiczne i korzystnie zawieranych umów, (3) przesunięcie na rok 2023 części prowadzonych postępowania o zamówienie publiczne, w związku z opóźnieniem wynikającym z wpływu czynników gospodarczych na budżet ZUS oraz (4) niższa dynamika wzrostu kosztów spowodowana oddziaływaniem programu rządowego „Tarcza Antyinflacyjna”¹⁷.

3.1. Amortyzacja

Koszty amortyzacji za 2022 rok wyniosły **381.655 tys. zł**, tj. 76,5% planu i stanowiły 6,3% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 73.161 tys. zł, tj. o 23,7%.

¹⁷ Ustawa z dnia 27 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług [Dz. U. poz. 931]

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty amortyzacji w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 Zestawienie kosztów amortyzacji za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Amortyzacja ogółem	308 494	76,4%	498 979	381 655	76,5%
Amortyzacja według stawek	304 259	76,8%	497 979	381 574	76,6%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	4 235	56,5%	1 000	81	8,1%

W zakresie kosztów amortyzacji, dominującą pozycją są **koszty amortyzacji według stawek** (naliczanej od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych), które w relacji r/r wzrosły o 77.315 tys. zł, tj. o 25,4%. Wzrost tych kosztów jest pochodną: (1) poziomu realizacji planu inwestycyjnego Zakładu w ubiegłych latach, (2) sukcesywnego odtwarzania majątku Zakładu, w tym infrastruktury IT oraz (3) modyfikacji i rozbudowy systemów IT, w związku z realizacją nowych zadań wynikających z programów rządowych i zmian legislacyjnych.

W ujęciu r/r nastąpił spadek kosztów amortyzacji jednorazowej dotyczącej **kosztów zakupu wyposażenia o niskiej wartości** o 4 154 tys. zł tj. o 98,1%, co jest konsekwencją wprowadzonych ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2022 r. zmian w Polityce rachunkowości Zakładu, polegających na finansowaniu zakupu mebli o wartości jednostkowej do 10 tys. zł w ciężar planu inwestycyjnego Zakładu, za wyjątkiem zakupów doraźnych i awaryjnych.

3.2. Materiały i energia

Koszty zużycia materiałów i energii za 2022 rok wyniosły **157.846 tys. zł**, tj. 79,9% planu i stanowiły 2,6% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 43.241 tys. zł, tj. o 37,7%.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty materiałów i energii w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6 Zestawienie kosztów materiałów i energii za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
Materiały i energia	114 605	73,6%	197 500	157 846	79,9%
Materiały	39 222	52,3%	64 802	59 638	92,0%
Energia	75 383	93,3%	132 698	98 208	74,0%

Dominujący wpływ na poziom realizacji tych kosztów miały koszty **zużycia energii** (62,2%), które w ujęciu r/r wzrosły o 22.825 tys. zł, tj. o 30,3%, w wyniku okołorynkowego wzrostu cen mediów. W szczególności nastąpił wzrost kosztów energii elektrycznej o 21.618 tys. zł, tj. o 53,6% oraz kosztów materiałów opałowych o 635 tys. zł, tj. o 64,9%.

W ujęciu r/r nastąpił również wzrost kosztów **zużycia materiałów** o 20.416 tys. zł (tj. o 52,0%) z uwagi na okołorynkowy wzrost cen materiałów, m.in. papieru, materiałów biurowych, artykułów spożywczych oraz paliwa.

Na niższy poziom realizacji planu w 2022 r., w zakresie kosztów materiałów i energii największy wpływ miały następujące czynniki:

- wprowadzenie pakietu rządowego „Tarcza Antyinflacyjna”, którego jednym z elementów była obniżka podatku VAT na sprzedaż energii elektrycznej i gazu ziemnego, co zahamowało niekorzystne oddziaływanie wzrostu cen na budżet ZUS,
- korzystne warunki atmosferyczne, które skutkowały niższym zużyciem energii cieplnej, gazu i oleju opałowego,
- wdrożenie w Zakładzie działań oszczędnościowych w zakresie obniżenia ilości zużywanej energii elektrycznej,
- ograniczenie zużycia papieru, materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących oraz kopert, m.in. dzięki depapieryzacji i elektronicznej obiegu dokumentów w ZUS,
- korzystnie zawarte umowy, m.in. na zakup kart kryptograficznych z dualnym interfejsem do autoryzacji pracowników Zakładu w systemach ZUS (e-Tożsamość).

3.3. Usługi obce

Koszty usług obcych za 2022 rok wyniosły **986.656 tys. zł**, tj. 82,0% planu i stanowiły 16,3% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 54.265 tys. zł, tj. o 5,8%.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty usług obcych w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7 Zestawienie kosztów usług obcych za 2021 i 2022 r.

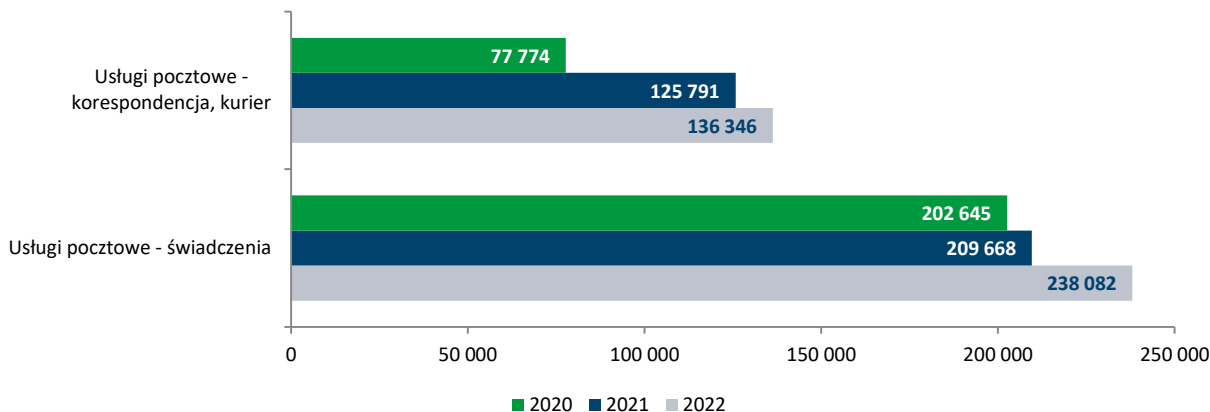
Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Usługi obce	932 391	82,8%	1 202 814	986 656	82,0%
Usługi pocztowe i bankowe	343 123	84,7%	443 073	384 597	86,8%
Usługi telekomunikacyjne	14 668	82,4%	21 539	15 843	73,6%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	297 280	83,7%	362 437	291 173	80,3%
Pozostałe, w tym w tym m.in.:	277 320	79,5%	375 765	295 043	78,5%
Koszty najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, w tym m.in.:	166 626	91,9%	201 409	170 754	84,8%
- dozór i ochrona	69 349	95,8%	74 711	67 022	89,7%
- usługi czystościowe	89 288	94,4%	101 320	94 051	92,8%
Usługi remontowe i konserwacyjne, w tym:	57 854	69,1%	89 415	66 579	74,5%
- remonty budowlane	12 621	63,1%	20 000	17 206	86,0%
- serwis i konserwacja urządzeń	45 233	71,0%	69 415	49 373	71,1%

W zakresie kosztów usług obcych dominującą pozycją w 2022 roku były **koszty usług pocztowych i bankowych** (39,0% kosztów usług obcych), które w ujęciu r/r wzrosły o 41.474 tys. zł, tj. o 12,1%. Wzrost tych kosztów dotyczył głównie:

- **kosztów przekazywania świadczeń gotówkowych** za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A., które wzrosły r/r o 28.414 tys. zł, tj. o 13,6%, w związku z podwyżką ceny jednostkowej za przekaz gotówkowy z 7,12 zł na 9,55 zł, przy jednoczesnym spadku r/r wolumenu przekazów w tej formie o 7,1 %,
- **kosztów przekazywania korespondencji** za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. (w tym usług kurierskich), które wzrosły r/r o 10.555 tys. zł, tj. o 8,4%. Wzrost tych kosztów spowodowany był głównie: (1) wzrostem kosztów wysyłki masowej r/r o 5.309 tys. zł, tj. o 9,5%, na co wpłynęły m.in. akcje wysyłki decyzji o 14-tej emeryturze oraz informacji o braku dokumentów rozliczeniowych wykazujących formę opodatkowania płatnika składek umożliwiającą ustalenie wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne, (2) wprowadzeniem standardu wysyłania korespondencji zawierającej dane wrażliwe listem poleconym.

Poziom kosztów usług realizowanych za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. w 2020, 2021 i 2022 r. prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 9 Wykonanie kosztów usług pocztowych w 2020, 2021 i 2022 r. w tys. zł.

Jednocześnie w 2022 roku nastąpił wzrost kosztów:

- **usług bankowych, w zakresie umowy scentralizowanej z PKO BP dotyczącej otwarcia** i prowadzenia skonsolidowanych rachunków FUS, FEP oraz Zakładu i realizacji wypłat masowych r/r o 2.190 tys. zł, tj. o 39,4%, z uwagi na wzrost liczby przelewów bankowych związanych z wypłatą nowych rodzajów świadczeń (500+, RKO, „żłobkowe”, a także świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy),
- **z tytułu korzystania z usługi OGNIVO¹⁸** r/r o 300 tys. zł, tj. o 25,3%, z uwagi na wzrost zapotrzebowania pozyskania informacji, w związku z prowadzeniem przez Zakład działań egzekucyjnych.

Drugą, co do wielkości pozycją były **koszty usług pozostałych** (29,9% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 17.723 tys. zł, tj. o 6,4%. Największy wzrost r/r odnotowano na:

- kosztach remontów i usługach serwisu, które w ujęciu r/r wzrosły o 8.725 tys. zł, tj. o 15,1 %,w szczególności w zakresie remontów budowlanych bieżących i okresowych (wzrost r/r o 36,3 %),

¹⁸ Usługa OGNIVO umożliwia szybką komunikację online z bankami w zakresie uzyskania informacji objętych tajemnicą bankową

- kosztach najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, które w ujęciu r/r wzrosły o 4.128 tys. zł, tj. o 2,5%, w szczególności w zakresie kosztów usług utrzymania czystości (wzrost r/r o 5,3%),
- opłat licencyjnych, które w ujęciu r/r wzrosły o 2.881 tys. zł, tj. o 163,2 % w związku zakupem licencji, dotyczących dostosowania systemu do zmian legislacyjnych.

Na poziom wykonania planu finansowego w 2022 roku w zakresie kosztów usług pozostałych największy wpływ miało:

- wejście w życie od dnia 1 stycznia 2022 r. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów podwyższających minimalne wynagrodzenie za pracę¹⁹, co wpłynęło na wzrost kosztów nowych umów z wykonawcami oraz konieczność aneksowania umów już zawartych,
- wzrost kosztów usług gastronomicznych, związany z zapewnieniem wyżywienia obywatelom Ukrainy, zakwaterowanym w bazie lokalowej ZUS,
- uzyskanie korzystnych cenowo ofert od kontrahentów w zakresie: usług sprzątania pomieszczeń i utrzymania terenów zewnętrznych, opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przeglądów technicznych, usług ochrony osób i mienia oraz usług konserwacyjnych i serwisowych,
- wzrost cen usług obcych (min. usług aktuarialnych i audytorskich, usług consultingowych, badań i ekspertyzy) oraz cen materiałów budowlanych w wyniku okołorynkowego wzrostu cen.

Kolejną, co do wielkości pozycję w zakresie kosztów usług obcych stanowiły **koszty usług związanych z przetwarzaniem danych** (29,5% kosztów usług obcych), które w relacji r/r spadły o 6.107 tys. zł, tj. o 2,1%, w wyniku m.in.: (1) zawarcia korzystnych umów oraz (2) przesunięcia realizacji części zadań na rok 2023.

W zakresie kosztów usług przetwarzania danych nastąpił:

- **wzrost kosztów pozostałych usług informatycznych** r/r o 17.356 tys. zł, tj. o 20,7%, wynikający ze wzrostu poniesionych kosztów w ramach zadań (1) usługi utrzymania środowiska systemowego (Mainframe, UNIX, Windows), (2) opieki serwisowej

¹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2021 w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 r. [Dz. U. poz. 1690]

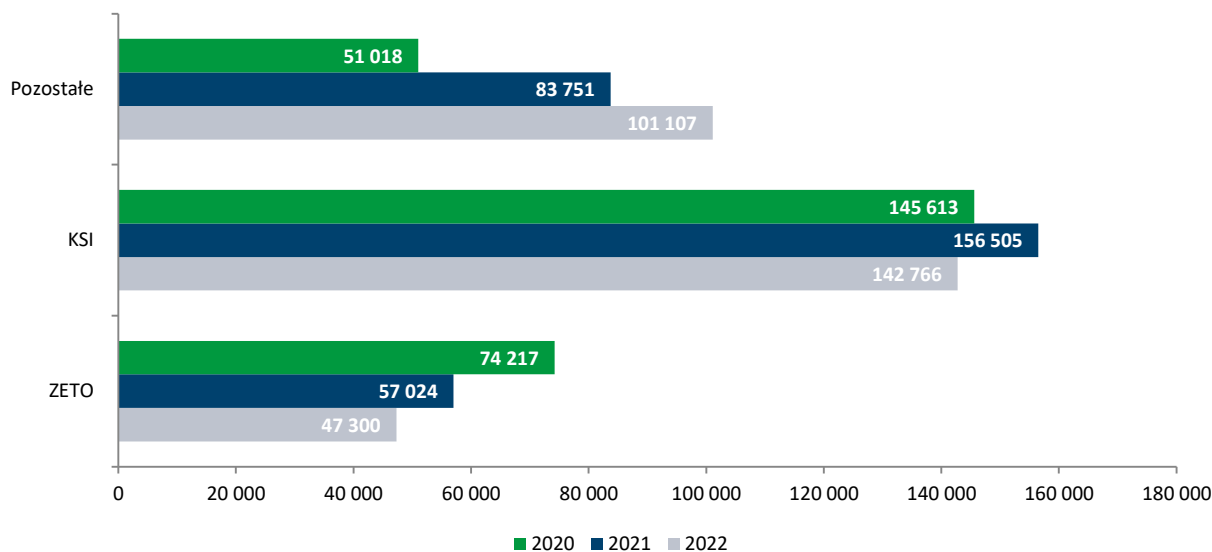
- oprogramowania IBM, (3) wsparcia oraz opieki serwisowej oprogramowania Oracle, (4) usług opieki serwisowej, wsparcia, utrzymania oraz eksploatacji oprogramowania SAP,
- **spadek usług związanych z KSI** o 13.739 tys. zł r/r, tj. o 8,8%, wynikający przede wszystkim z przesunięcia rozpoczęcia realizacji umowy zawartej w ostatnim kwartale 2022 r. w ramach świadczenia usług wsparcia eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (KSI ZUS),
- **spadek kosztów usług przekazywania danych ZETO** o 9.724 tys. zł r/r, tj. o 17,1%, spowodowany zmniejszeniem liczby świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej oraz przeniesieniem usług z ZETO do KSI ZUS przez 9 oddziałów ZUS.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2022 rok w zakresie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych największy wpływ miało:

- przesunięcie na rok 2023 części zadań dotyczących m.in.: serwisu oprogramowania narzędziowego na platformie Mainframe,
- korzystnie zawartej umowy na zakup licencji Software AG,
- zmniejszenie liczby zleceń usług dodatkowych na wsparcie oraz opiekę serwisową oprogramowania Oracle,
- unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w ramach zadania na zakup i dostawę oprogramowania narzędziowego na platformie Mainframe z 36 m-czną opieką serwisową,
- nie wykorzystanie w pełni środków zabezpieczonych na dostosowanie systemów IT ZUS do zmian legislacyjnych.

Poziom kosztów usług przetwarzania danych w 2020, 2021 i 2022 r. prezentuje poniższy wykres.

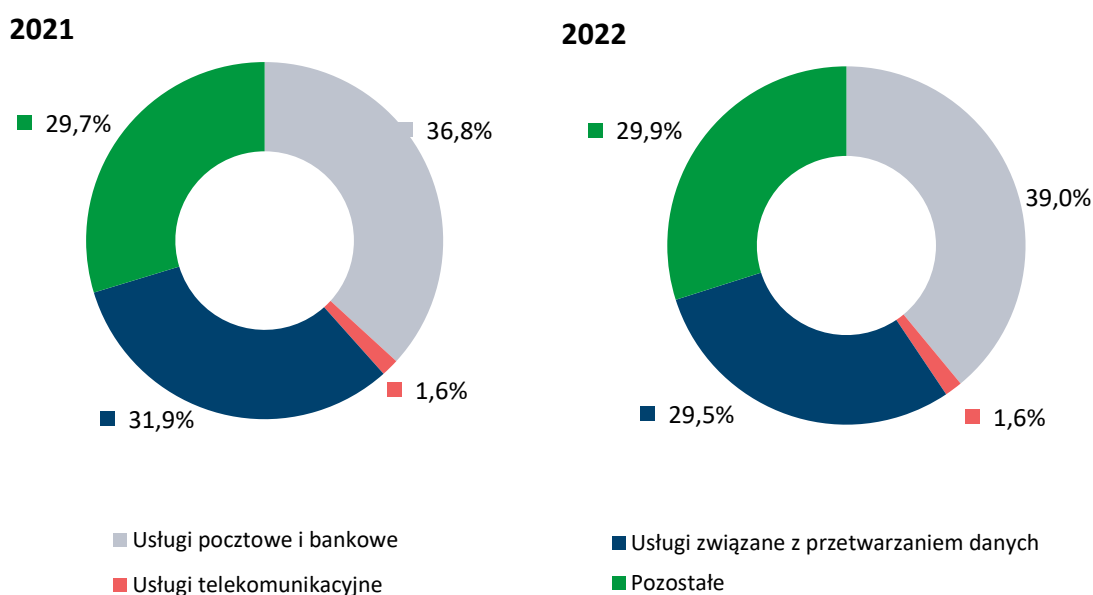
Wykres nr 10 Wykonanie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych w 2020, 2021 i 2022 r. w tys. zł.

Ostatnią, co do wielkości pozycją były koszty **usług telekomunikacyjnych** (1,6% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 1.175 tys. zł, tj. o 8,0%, głównie z uwagi na wzrost kosztów masowej wysyłki tekstowych wiadomości SMS do abonentów sieci komórkowych i sieci stacjonarnych, w związku z realizacją przez Zakład nowych zadań [300+, 500+, RKO, żłobkowe], których obsługa jest realizowana przy pomocy elektronicznych środków komunikacji.

Strukturę kosztów usług obcych w 2021 i 2022 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 11 Struktura kosztów usług obcych w 2021 i 2022 r.

3.4. Podatki i opłaty

Koszty podatków i opłat za 2022 rok wyniosły **19.920 tys. zł**, tj. 63,0% planu i stanowiły 0,3% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił spadek tych kosztów o 4.067 tys. zł, tj. o 17,0%.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty podatków i opłat w układzie wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8 Zestawienie kosztów podatków i opłat za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Podatki i opłaty	23 987	61,5%	31 600	19 920	63,0%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 397	82,1%	11 850	10 189	51,1%
Opłaty urzędowe - egzekucje	7 865	62,9%	9 000	4 034	20,3%
Opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 264	73,4%	3 100	2 512	12,6%
Wpłaty na PFRON	4 461	37,2%	7 650	3 185	16,0%

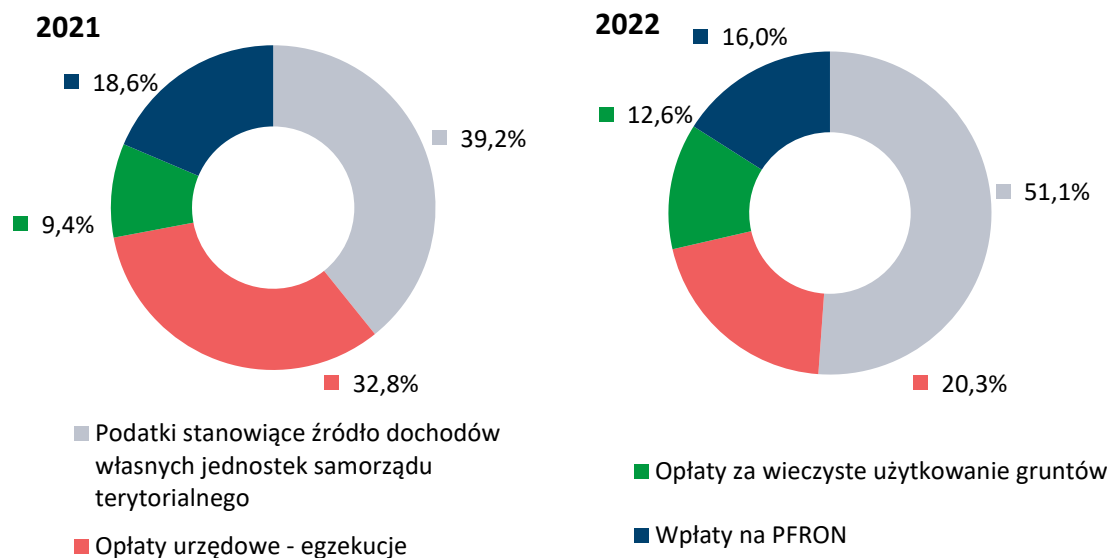
W zakresie kosztów podatków i opłat dominującą pozycją w 2022 roku były **podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego**, które stanowiły 51,1% kosztów podatków i opłat i w ujęciu r/r wzrosły o 792 tys. zł, tj. o 8,4%, w wyniku m.in. wzrostu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły **opłaty i koszty egzekucyjne** (20,3% kosztów w tej grupie), które w ujęciu r/r spadły o 3 831 tys. zł, tj. o 48,7%, co było wynikiem rozwiązań wynikających z Tarczy antykryzysowej, której celem była pomoc przedsiębiorcom w sytuacji kryzysowej spowodowanej epidemią poprzez m.in.: (1) zwolnienie z obowiązku okresowego opłacania składek oraz (2) udzielenie ulg w spłacie zobowiązań z tytułu składek.

Tendencję spadkową wykazały również **wpłaty na PFRON**, które w relacji r/r spadły o 1.276 tys. zł, tj. o 28,6%, co było konsekwencją wzrostu zatrudnienia osób niepełnosprawnych wobec zatrudnienia ogółem r/r o 0,2 pkt proc. i tym samym skorzystanie z wyższych kwot obniżek wpłat na PFRON dokonywanych przez Zakład korzystający z usług Zakładów Pracy Chronionej.

Strukturę kosztów podatków i opłat w 2021 i 2022 roku prezentuje wykres nr 12.

Wykres nr 12 Struktura kosztów podatków i opłat w 2021 i 2022 r.

3.5. Wynagrodzenia

Koszty wynagrodzeń ogółem za rok 2022 wyniosły **3.705.256 tys. zł**, tj. 99,8% planu i stanowiły 61,2% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o 403.727 tys. zł, tj. o 12,2%, z czego w zakresie wynagrodzeń osobowych o 399.595 tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty wynagrodzeń w układzie wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9 Zestawienie kosztów wynagrodzeń za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Wynagrodzenia	3 301 529	99,7%	3 714 235	3 705 256	99,8%
Wynagrodzenia osobowe	3 285 196	100,0%	3 685 826	3 684 791	100,0%
Pozostałe wynagrodzenia	16 333	68,9%	28 409	20 465	72,0%

Dominującą pozycją w kosztach wynagrodzeń były **wynagrodzenia osobowe** (99,4% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r wzrosły o 399.595 tys. zł, tj. o 12,2%, co było konsekwencją przeprowadzenia zmian w planie finansowym ZUS na 2022 rok i przemieszczenia kwoty 414.226 tys. zł z przeznaczeniem na podwyżki wynagrodzeń dla pracowników Zakładu od dnia 1 sierpnia 2022 roku, średnio o 900 zł na etat, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia 2022 r. Działania te były niezbędne ze względu na pogłębiający się od kilku lat deficyt wynagrodzeń pracowniczych, który uniemożliwiał kierownictwu Zakładu prowadzenie racjonalnej polityki kadrowej w obliczu zwiększonych zadań.

Zwiększenie środków w planie finansowym Zakładu na 2022 rok na wynagrodzenia osobowe było możliwe dzięki:

- uzyskaniu akceptacji Ministra Finansów oraz Ministra Rodziny i Polityki Społecznej,
- wygospodarowaniu oszczędności w 2021 r. m.in. dzięki osiągnięciu wyższych przychodów z realizacji nowych zadań lub takich, które nie były prognozowane na etapie opracowania projektu planu,
- prognozie osiągnięcia przez Zakład w 2022 roku wyższych przychodów z realizacji nowych zadań: (1) świadczeń 500+, RKO, „żłobkowe”, (2) świadczenia wyrównawczego dla osób uprawnionych do emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki, (3) dodatkowego rocznego świadczenia dla emerytów i rencistów „tzw. 14-stka”, (4) świadczeń dla obywateli Ukrainy, (5) udzielonej pomocy humanitarnej obywatelom Ukrainy,
- wygospodarowaniu przez Zakład oszczędności, tj. środków zgromadzonych w rezerwie centralnej dzięki kontynuacji mechanizmu wprowadzonego w ubiegłych latach, w związku z realizacją programu strategicznego „Optymalizacja budżetu ZUS”,
- przeniesieniu wolnych środków finansowych z planu inwestycyjnego Zakładu.

Kształtowanie się budżetu funduszu wynagrodzeń osobowych w latach 2013-2022 przedstawia poniższa tabela.

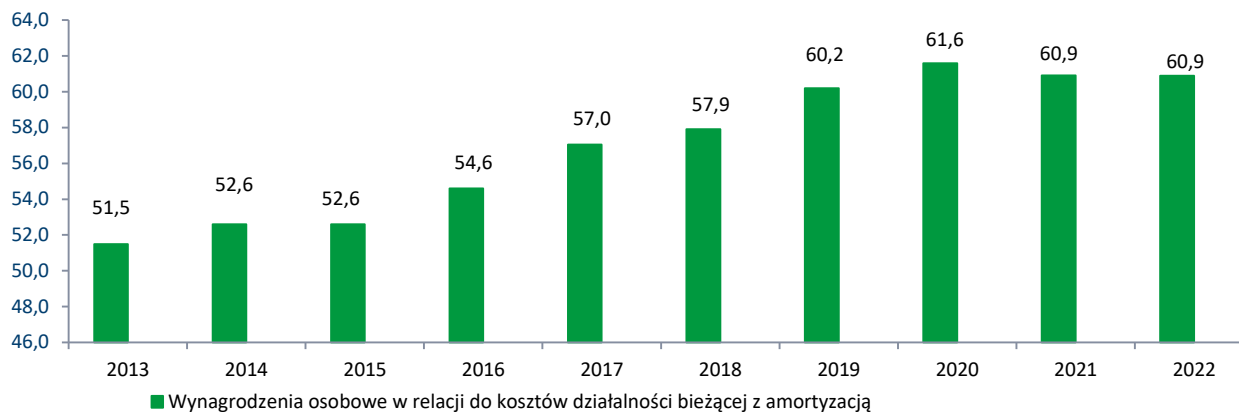
Tabela nr 10 Wynagrodzenia osobowe w latach 2013-2022 w tys. zł

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wynagrodzenia osobowe [plan]	2 102 250	2 102 250	2 106 460	2 243 492	2 454 873	2 454 873	2 815 288	3 086 415	3 286 415	3 685 826
wzrost r/r kwota	0	0	4 210	137 032	211 381	0	360 415	271 127	200 000	399 411
wzrost r/r %	0,0%	0,0%	0,2%	6,5%	9,4%	0,0%	14,7%	9,6%	6,5%	12,2%

Analiza danych z okresu 2013-2022 wskazuje, że od 2019 r. utrzymuje się coroczny wzrost budżetu wynagrodzeń osobowych w Zakładzie, co w poprzednich latach nie było normą.

Poziom relacji kosztów wynagrodzeń osobowych do kosztów działalności bieżącej ogółem w latach 2013-2022 przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 13 Wynagrodzenia osobowe w relacji do kosztów działalności bieżącej ogółem w latach 2013-2022 w %.

Z analizy wykresu wynika, że długookresowa relacja kosztów wynagrodzeń osobowych do kosztów działalności bieżącej ogółem (z amortyzacją według stawek) systematycznie wzrastała w latach 2015 – 2020. W 2021 r. nastąpił spadek poziomu kosztów wynagrodzeń o 0,7 p.p w relacji do kosztów działalności bieżącej ogółem, a w 2022 r. relacja pozostała na poziomie roku 2021.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły **pozostałe wynagrodzenia** (0,6% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r wzrosły o 4.132 tys. zł, tj. o 25,3%. Wzrost tych kosztów spowodowany był przede wszystkim koniecznością zatrudnienia tłumaczy języka ukraińskiego w ramach umów cywilnoprawnych do obsługi obywateli Ukrainy.

Na niższe wykonanie planu w zakresie wynagrodzeń pozostałych wpływ miało m.in:

- mniejsza od zakładanej liczba stażystów/praktykantów chętnych do odbycia w ZUS płatnych praktyk,
- spadek liczby przeprowadzonych badań przez lekarzy konsultantów, m.in. z uwagi na możliwość korzystania z opinii lekarzy konsultantów prowadzących działalność gospodarczą,
- wstrzymanie realizacji szkoleń w formule stacjonarnej, w związku z udostępnieniem bazy szkoleniowej Zakładu uchodźcom z Ukrainy,
- niższe niż zakładano potrzeby korzystania z usług tłumaczy języka migowego,
- spadek należności dla radców prawnych reprezentujących ZUS ze względu na spadek kosztów zastępstwa procesowego od wyroków sądowych zakończonych w 2022 r., m.in. z powodu dłuższego niż zakładano procedowania spraw przez sądy i mniejszą liczbą prawomocnych wyroków.

3.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2022 roku ogółem wyniosły **773.875 tys. zł**, tj. 93,9% planu i stanowiły 12,8% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tej pozycji kosztów o 83.604 tys. zł, tj. o 12,1%.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11 Zestawienie kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	690 271	93,7%	824 340	773 875	93,9%
Składki na ubezpieczenie społeczne	538 004	97,7%	617 199	601 277	97,4%
Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	59 783	85,9%	76 031	67 212	88,4%
Świadczenia socjalne	71 958	94,4%	81 938	78 010	95,2%
Inne, w tym m.in.:	20 526	51,1%	49 172	27 376	55,7%
- koszty bhp	4 970	73,6%	11 420	7 416	64,9%
- szkolenia pracowników	3 044	46,7%	9 500	4 967	52,3%
- wpłaty na pracownicze plany kapitałowe	8 646	49,8%	19 500	11 720	60,1%

Dominujący wpływ na poziom kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2022 roku miały koszty **składek na ubezpieczenia społeczne** (77,7% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 63.273 tys. zł, tj. o 11,8%, jako pochodna wzrostu funduszu wynagrodzeń.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły **świadczenia socjalne** (10,1% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 6.052 tys. zł, tj. o 8,4%, w związku ze wzrostem podstawy naliczenia odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych na 2022 r.²⁰.

Kolejną, co do wielkości pozycję stanowiły koszty **składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy** (8,7% kosztów w tej grupie), które wzrosły r/r o 7.429 tys. zł, tj. o 12,4%, jako pochodna wzrostu funduszu wynagrodzeń.

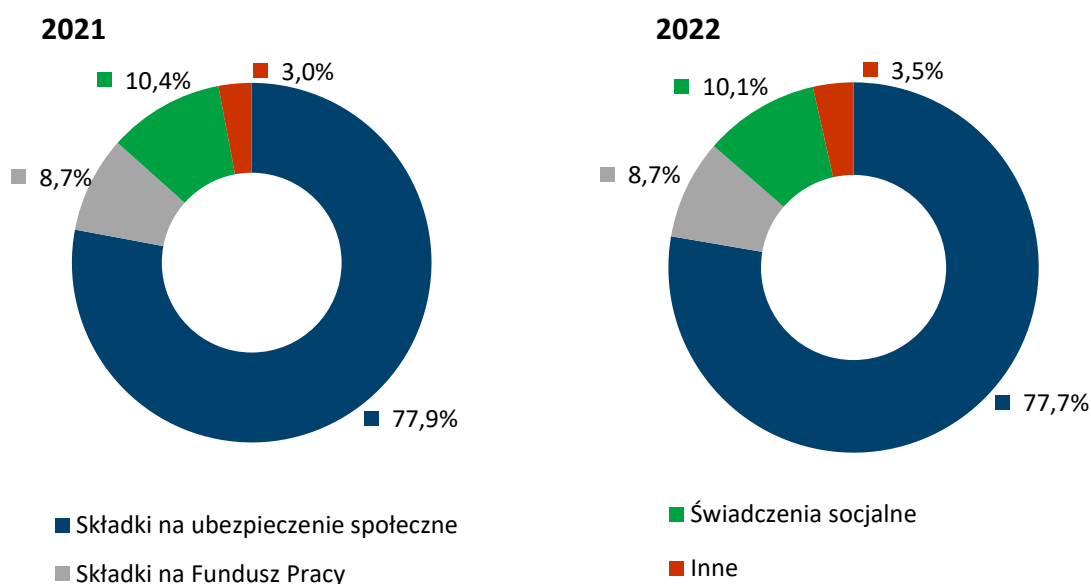
²⁰ Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych [Dz. U. z 2022 r. poz. 923 i 2666]

Tendencję wzrostową w tej pozycji planu wykazały również **koszty inne** (3,5% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 6.850 tys. zł, tj. o 33,4%, na co największy wpływ miały m.in:

- **koszty wpłat na pracownicze plany kapitałowe (PPK)**, które wzrosły r/r o 3.074 tys. zł, tj. o 35,6% (koszty 2021 roku były ponoszone za okres 9 miesięcy),
- **koszty świadczeń rzeczowych wynikających z przepisów bhp**, które wzrosły r/r o 2.446 tys. zł, tj. o 49,2%, z uwagi na wzrost od marca 2022 r. stawki dopłat do okularów dla pracowników Zakładu z kwoty 400 zł do kwoty 600 zł,
- **koszty szkoleń pracowników**, które wzrosły r/r o 1.923 tys. zł, tj. o 63,2%, z uwagi na intensyfikację prowadzenia szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników w formie online.

Strukturę kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2021 i 2022 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 14 Struktura kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2021 i 2022 r.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2022 rok w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń największy wpływ miały m.in:

- absencja chorobowa pracowników ZUS oraz liczba zasiłków opiekuńczych, co wpłynęło na niższe koszty składek na ubezpieczenia społeczne,

- podwyżki płac, które spowodowały wzrost liczby pracowników, u których nastąpiło przekroczenie rocznej kwoty podstawy wymiaru składek (trzydziestokrotność), od której nie pobierane były na mocy przepisów prawa składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- zmiany założeń rządu polegające na odroczeniu terminu pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych, na etapie prac nad projektem planu uwzględniono zabezpieczenie skutków finansowych zapowiadanych zmian legislacyjnych, które finalnie nie zostały wprowadzone w 2022 roku,
- niższa niż zakładano liczba pracowników, którzy zadeklarowali chęć oszczędzania w ramach PPK, co przełożyło się na niższe od planowanych wpłaty na PPK.

W zakresie składek na Fundusz Pracy niższe wykonanie planu jest konsekwencją braku możliwości precyzyjnego oszacowania tego kosztu, z uwagi na liczne wyłączenia określone w art. 104a i 104b ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²¹, tj. (1) zwalnijące pracodawcę z obowiązku opłacania tych składek m.in za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również (2) za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia lub gdy (3) podstawa wymiaru nie przekracza minimalnego wynagrodzenia za pracę. Niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny, co dodatkowo potęguje problem z precyzyjnym oszacowaniem kosztów w tym zakresie.

3.7. Pozostałe koszty

Pozostałe koszty (rodzajowe) za 2022 rok wyniosły **22.399 tys. zł**, tj. 54,4% planu i stanowiły 0,4% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 5.963 tys. zł, tj. o 36,3%.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku pozostałe koszty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

²¹ [Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.]

Tabela nr 12 Zestawienie pozostałych kosztów za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
Pozostałe koszty rodzajowe, w tym m.in.:	16 436	49,3%	41 200	22 399	54,4%
- koszty reprezentacji i strojów służbowych	3 159	70,2%	4 500	3 123	69,4%
- zwrot kosztów przejazdu	4 630	43,5%	12 500	6 689	53,5%
- koszty podróży służbowych	5 909	56,7%	16 500	9 126	55,3%

W zakresie pozostałych kosztów rodzajowych, dominującą pozycją były **koszty podróży służbowych** (40,7% pozostałych kosztów), które r/r wzrosły o 3.217 tys. zł, tj. o 54,4%, co było spowodowane wznowieniem odbywania podróży służbowych przez pracowników po okresie ograniczeń związanych z pandemią.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły koszty związane ze **zwrotem kosztów przejazdu** (29,9% pozostałych kosztów), które r/r wzrosły o 2.059 tys. zł, tj. o 44,5%, w wyniku wzrostu liczby osób wzywanych na badania lekarskie ze względu na znaczne zwiększenie liczby osób wezwanych do osobistego stawiennictwa na badania lekarskie po zniesieniu obostrzeń związanych z epidemią.

Jednocześnie w 2022 roku nastąpił nieznaczny spadek **kosztów reprezentacji i strojów służbowych** (13,9% pozostałych kosztów) o 36 tys. zł, tj. o 1,1%, co było spowodowane mniejszą liczbą pracowników uprawnionych do wypłaconych ekwiwalentów.

Niższe wykonanie planu finansowego za 2022 rok w zakresie pozostałych kosztów rodzajowych wynikało z: (1) wydawania orzeczeń lekarskich wyłącznie na podstawie dokumentacji bez konieczności osobistego stawiennictwa na badania lekarskie oraz (2) przeprowadzania spotkań i szkoleń w trybie online.

3.8. Koszty finansowe

Koszty finansowe (łącznie z kosztami nieplanowanymi) za 2022 rok wyniosły ogółem **413 tys. zł**, tj. 20,7% planu. W porównaniu r/r nastąpił spadek tych kosztów o 128 tys. zł, tj. o 23,7%. Obejmowały one koszty finansowe planowane, które wyniosły 210 tys. zł, m.in. na zapłatę odsetek za zwłokę w spłacie zobowiązań wobec pracowników, natomiast koszty nieplanowane wyniosły 203 tys. zł, z czego: (1) 183 tys. zł z tytułu ujemnych różnic kursowych oraz (2) 20 tys. zł z tytułu straty ze zbycia inwestycji.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku koszty finansowe w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13 Zestawienie kosztów finansowych za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Koszty finansowe	541	27,1%	2 000	413	20,7%

3.9. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2022 roku wyniosły **5.454 tys. zł**, tj. 20,5% planu i stanowiły niespełna 0,1% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 237 tys. zł, tj. o 4,5%. Pozostałe koszty operacyjne planowane wyniosły 5.137 tys. zł, natomiast 317 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane z tytułu kosztów skutków zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym, które w porównaniu r/r wzrosły o 301 tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2021 i 2022 roku pozostałe koszty operacyjne w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia tabela nr 14.

Tabela nr 14 Zestawienie pozostałych kosztów operacyjnych za 2021 i 2022 r.

Treść	2021		2022		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Pozostałe koszty operacyjne	5 217	31,4%	26 574	5 454	20,5%

Dominujący wpływ na poziom realizacji planu w tej grupie kosztów miały **koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych od dochodzonych roszczeń i należności**, które stanowiły 78,3% pozostałych kosztów operacyjnych i w relacji r/r wzrosły o 28 tys. zł, tj. o 0,6%. Nie ma możliwości precyzyjnego ustalenia tych kosztów na etapie planowania, ponieważ powstają w oparciu o orzeczenia sądowe.

4. WYDATKI INWESTYCYJNE

Realizacja planu inwestycyjnego za 2022 rok wyniosła ogółem **575.414,6 tys. zł**, co stanowi 71,3% planowanych środków, z czego na działalność związaną z informatyzacją Zakładu poniesione zostały nakłady w wysokości 444.184,0 tys. zł, tj. 73,3% planu. W analogicznym okresie 2021 roku wydatki inwestycyjne zostały zrealizowane na poziomie 51,5% planu.

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania planu inwestycyjnego za 2022 rok stanowi odrębny dokument.

5. ODSETKI DO OFE

Za 2022 rok Zakład przekazał do OFE tytułem odsetek dotyczących zaległości z lat ubiegłych odsetki na kwotę **469 tys. zł**. Równocześnie w tym samym okresie wartość odsetek wycofanych z OFE (za lata 1999-2021) wyniosła 1.770 tys. zł. W planie finansowym ZUS na rok 2022 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 24.547 tys. zł

6. WYNIK FINANSOWY

W 2022 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł **261.703 tys. zł**. Na wysokość wyniku finansowego w 2022 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2022 rok różni się od wyniku zaprezentowanego w Rachunku Zysków i Strat tym, gdyż nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku, której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

7. ŚRODKI FINANSOWE

Na dzień 31.12.2022 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie **1.284.822 tys. zł**, z czego środki pieniężne wyniosły 1.096.226 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od przyjętych w planie finansowym ZUS za rok 2022 o kwotę 870.303 tys. zł.

8. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI I ZAPASY

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2022 r. wyniosła **860.683 tys. zł**, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków 847.629 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 12.146 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2022 r. wyniosła 12.796 tys. zł, a należności 53.907 tys. zł.

9. LICZBA ZATRUDNIONYCH

Według stanu na dzień 31.12.2022 r. w Zakładzie było zatrudnionych 43.545 osób. Zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 43.291. W porównaniu r/r nastąpił wzrost zatrudnienia o 446 osoby, tj. o 1,0 % oraz o 442,1 etatów, tj. o 1,0 %.

Na dzień 31.12.2022 r. Zakład zatrudniał 2.117 osób niepełnosprawnych, co stanowiło 4,9% ogólnego stanu zatrudnienia w Zakładzie. W relacji r/r nastąpił wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych o 94 osoby tj. o 4,7%. W przeliczeniu na etaty zatrudnienie osób niepełnosprawnych wyniosło 2.068 etaty (wzrost r/r o 90 etatów tj. o 4,5 %).

Wykonanie planu finansowego Zakładu w 2021 i 2022 roku w ujęciu wartościowym przedstawia tabela nr 15.

Tabela Nr 15 – Wykonanie planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2022 rok.

Część A. Dane w układzie memoriałowym

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	474 614	861 304	775 585	775 585
	Inne aktywa finansowe	1 013 971	0	507 119	507 119
	Należności	34 540	34 540	42 121	42 121
	Zapasy	12 639	12 639	10 521	10 521
	Zobowiązania, w tym:	719 198	719 198	989 032	989 032
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	28 659	28 659	24 547	24 547
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 946 568	5 926 299	6 061 274	6 315 177
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 865 499	4 910 650	4 910 650	4 910 650
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	4 081	4 592	4 592	4 592
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	294 883	296 994	296 994	346 784
	z tego:				

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	14 472	15 126	15 126	15 690
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	80 796	81 438	81 438	92 951
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	199 615	200 430	200 430	238 143
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	483 325	452 803	584 418	567 118
4.1.	- rent socjalnych	103 625	105 776	105 776	109 219
4.2.	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	10 597	10 266	10 266	9 217
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatantów	20 184	19 306	19 306	19 319

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	18 683	20 027	20 027	19 663
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	330 236	297 428	429 043	409 700
5.	Przychody finansowe	11 746	7 553	7 553	68 460
5.1.	- odsetki	11 640	7 553	7 553	68 143
6.	Pozostałe przychody	287 034	253 707	257 067	417 573
III.	KOSZTY OGÓŁEM	5 393 471	6 101 629	6 539 242	6 053 474
1.	Koszty według rodzaju	5 387 713	6 073 055	6 510 668	6 047 607
1.1.	amortyzacja w tym:	308 494	498 979	498 979	381 655
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	4 235	1 000	1 000	81
1.2.	- materiały i energia	114 605	176 000	197 500	157 846
1.3.	- usługi obce	932 391	1 260 318	1 202 814	986 656
1.3.1.	- usługi pocztowe i bankowe	343 123	443 073	443 073	384 597
1.3.2.	- usługi telekomunikacyjne	14 668	18 539	21 539	15 843
1.3.3.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	297 280	405 437	362 437	291 173
1.3.4.	- pozostałe	277 320	393 269	375 765	295 043
1.4.	- podatki i opłaty, w	23 987	36 450	31 600	19 920

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
	tym:				
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 397	11 850	11 850	10 189
1.4.2.	- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 264	3 100	3 100	2 512
1.4.3.	- opłaty urzędowe	7 865	12 000	9 000	4 034
1.5.	- wynagrodzenia	3 301 529	3 300 009	3 714 235	3 705 256
1.5.1.	- osobowe	3 285 196	3 271 600	3 685 826	3 684 791
1.5.2.	- pozostałe	16 333	28 409	28 409	20 465
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	690 271	754 599	824 340	773 875
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	538 004	546 098	617 199	601 277
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy	59 783	65 891	76 031	67 212
1.6.3.	- świadczenia socjalne	71 958	81 938	81 938	78 010
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych	0	0	0	0
1.6.5.	- inne	20 526	60 672	49 172	27 376

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
1.7.	- pozostałe	16 436	46 700	41 200	22 399
2.	Koszty finansowe	541	2 000	2 000	413
2.1.	- obsługa długu	0	0	0	0
2.2.	- inne	541	2 000	2 000	413
3.	Pozostałe koszty	5 217	26 574	26 574	5 454
IV.	WYNIK BRUTTO (poz. II-III)	-446 903	-175 330	-477 968	261 703
V.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VI.	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	-446 903	-175 330	-477 968	261 703
VII.	Nakłady na budowę, ulepszanie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	341 598	1 048 473	806 958	575 415
VIII.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	775 585	135 480	225 923	1 096 226
	Inne aktywa finansowe	507 119	0	0	188 596
	Należności	42 121	34 540	42 121	53 907
	Zapasy	10 521	12 639	10 521	12 796

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
	Zobowiązania, w tym:	989 032	719 198	719 198	860 683
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	24 547	0	0	12 146

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
	ZOBOWIĄZANIA	989 032	719 198	719 198	860 683
1.	Inne w tym:	989 032	719 198	719 198	860 683
1.1.	- wymagalne	0	0	0	16
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	24 547	0	0	12 146
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	42 849	45 426	45 426	43 291

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2021 rok w tysiącach złotych	Plan wg ustawy budżetowej za 2022 rok w tysiącach złotych	Plan po zmianach za 2022 rok w tysiącach złotych	Wykonanie za 2022 rok w tysiącach złotych
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	989 032	719 198	719 198	860 683
1	Papiery wartościowe	0	0	0	0
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:	0	0	0	0
	- wobec sektora finansów publicznych	0	0	0	0
	- wobec pozostałych	0	0	0	0
3	Depozyty	0	0	0	0
4	Inne w tym:	989 032	719 198	719 198	860 683
4.1	zobowiązania wymagalne	0	0	0	16
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	24 547	0	0	12 146